

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної on-line-конференції
(Суми, 21–22 листопада 2019 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2019

УДК 368.911

Журавка Олена Сергіївна

к.е.н., доцент,

Сумський державний університет, м. Суми

Перепелиця Олена Олександрівна

студент,

Сумський державний університет, м. Суми

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Страховання життя належить до стратегічно важливої складової страхового захисту населення країни, забезпечує довготермінові інвестиції в економіку, вирішує значну частку соціальних проблем суспільства, а також поєднує в собі можливість отримання громадянами належного страхового захисту від існуючих ризиків. Створення сприятливих умов для функціонування ринку страхування життя в Україні є надзвичайно важливим питанням, яке вимагає глибокого наукового вивчення та послідовних практичних дій з боку держави, страхових організацій і суспільства в цілому.

Для оцінки стану ринку страхування життя в Україні розглянемо основні тенденції розвитку ринку страхування життя в Україні.

Таблиця 1. – Основні показники розвитку ринку страхування життя України за 2014 - 2018 рр.

Показник	Рік					Відхилення за період	
	2014	2015	2016	2017	2018	+/-	%
Загальна кількість СК, од.	382	361	310	294	281	-101	-26,4
в. т.ч. СК «non-life»	325	312	271	261	251	-74	-22,8
в. т.ч. СК «life»	57	49	39	33	30	-27	-47,4

Кількість укладених договорів, тис. од.	134 713,2	202 429,3	179 471,2	185 482,9	201 077,5	66 364,3	49,3
---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------	------

Продовження Таблиці 1

Показник	Рік					Відхилення за період	
	2014	2015	2016	2017	2018	+/-	%
в т.ч. зі страхування життя, тис. од.	1 270,4	1 495,2	1 346,7	915,5	1 370,1	99,7	7,8
Валові страхові премії, млн. грн.	26 767,3	29 736,0	35 170,3	43 431,8	49 367,5	22 600,2	84,4
в т.ч. зі страхування життя, млн. грн.	2 159,8	2 186,6	2 756,1	2 913,7	3 906,1	1 746,3	80,9
частка страхування життя, %	8,1	7,4	7,8	6,7	7,9	-0,2	-1,9
Валові страхові виплати, млн. грн.	5 065,4	8 100,5	8 839,5	10 536,8	12 863,4	7 798	153,9
в т.ч. зі страхування життя, млн. грн.	239,2	491,6	418,3	556,3	704,9	465,7	194,7
частка страхування життя, %	4,7	6,1	4,7	5,3	5,5	0,8	16,0
Рівень виплат по договорам страхування життя, %	11,1	22,5	15,2	19,1	18,0	6,9	62,2

Загалом, аналізуючи дані таблиці 1, слід зазначити, що ринок страхування життя є недостатньо розвиненим, порівняно з ринком ризикового страхування, про що може свідчити незначний відсоток страхових премій життя, а саме 7,9% у загальній структурі страхових премій у 2018 році.

За даними Нацкомфінпослуг щодо ринку страхування, частка страхових виплат життя у 2018 році становить 5,5% та загалом має тенденцію до збільшення, а саме на 0,8% порівняно з 2014 роком. Невелике зростання страхових виплат зумовлене довготривалим характером договорів страхування життя та, відповідно, відтермінуванням виплат.

Кількість СК, що займаються страхуванням життя, значно поступається кількості компаній, які здійснюють інші види страхування, причому вона має тенденцію до зменшення, – за аналізований період з ринку вийшли 27 страхових компаній зі страхування життя. Дана тенденція характерна в цілому страховому ринку. Протягом аналізованого періоду загальна кількість

страхових компаній зменшилася із 382 до 281 компанії на кінець 2018 року. Як показують дослідження, припиняють свою діяльність ті страховики, рівень капіталізації яких не відповідає встановленим нормативам, або ті, що займалися не «класичним» страхуванням.

Відсутність єдиної державної стратегії щодо розвитку ринку страхових послуг в державі, нестабільність економічної ситуації в державі та низький рівень довіри до страховиків серед населення негативно впливають на розвиток страхування життя в Україні. Недоліком у розвитку ринку страхування життя в Україні є також те, що капіталізація та стан фінансових ресурсів переважної більшості страхових компаній є незадовільним і не здатний забезпечувати їх конкурентоспроможність навіть на внутрішньому ринку. Обмежені обсяги та недосконала структура фінансових накопичень більшості страховиків перешкоджають перетворенню їх на дієвий інститут соціального захисту населення та інвестування української економіки. Серед гальмуючих факторів слід також виділити обмеженість інвестиційної діяльності страховиків.

Цю проблему можна вирішити лише комплексною системою заходів, серед яких головна роль відводиться посиленню нагляду за страховою діяльністю, змінами законодавства, в тому числі і податкового. Позитивні зрушення у сфері страхування життя залежать також від стабілізації економічної та політичної ситуації, яка склалася в Україні на сьогодні.

Страхування життя є одним з найбільш перспективних напрямів страхового ринку, воно має стати потужним механізмом розвитку вітчизняної економіки. Більшість дослідників зазначають наступні умови подальшого розвитку ринку страхування життя:

- економічне зростання і підвищення добробуту населення й доходів суб'єктів господарювання;
- удосконалення нормативно-правової бази, що регламентує здійснення страхової діяльності;
- укорінення страхової культури і звички до страхування, усвідомлення економічної доцільності і необхідності страхування з боку

фізичних і юридичних осіб;

— залучення стратегічних інвесторів на вітчизняний ринок страхування життя;

— підвищення прозорості страхового бізнесу;

— посилення співпраці держави і страхових компаній в напрямі розробки програм додаткового соціального захисту громадян;

— підвищення якості страхових продуктів зі страхування життя та кваліфікації страховиків у зазначеній сфері страхування;

— розвиток страхового посередництва в частині сприяння діяльності страхових брокерів зі страхування життя.

Отже, передумовою подальшої активізації розвитку ринку страхування життя є макроекономічна стабілізація в країні та зростання рівня життя населення, створення умов для активізації інвестиційної діяльності страховиків, які б дозволили страховикам пропонувати привабливі програми нагромадження капіталу і були б доступні більш широкому загалу, а також на державному рівні необхідно приділяти значну увагу розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/content/strahoviy-rinok.html> (дата звертання: 30.10.2019)

2. Страхування життя в Україні: шляхи вдосконалення. Вісник ім. Т. Шевченка. Економіка. 2016. № 5. С. 81-82.

3. Фориншурер – страхование в Украине. URL: <http://forinsurer.com> (дата звертання: 30.10.2019)

4. Хаменко К. Проблеми ринку страхування життя в Україні. URL: <http://pck.kneu.edu.ua/?p=344> (дата звертання: 01.11.2019)